

Behov for rettsleg vern av myr.

Professor Ingunn Elise Myklebust,
Det juridiske fakultet

Foto: Langåsmyra, Ørsta, Ingunn Elise Myklebust



Innleiing

- Kva er myr?
- Kvifor er vern av myr viktig?
- Rettsleg regulering i dag og i framtida.



Foto: Alexander Sinn



Kva for tiltak truar myra?

- Bygging av veg, **fritidsbustadar** og andre bustadar
- Grøfting og drenering
- Oppdyrking til jord- og skogformål
- Uttak til brensel og torv
- Klimaendringar (palsmyrar)



Rettsleg regulering av myrareal i dag:

- **Plan- og bygningslova er pr. i dag den sentrale lova her:**
 - Kommunen bestemmer kvar det kan byggjast.
 - Krav til prosess og KU.
 - Har ingen forbod mot bygging på myr.
- **Andre rettslege verkemiddel:**
 - Naturmangfaldlova:
 - Jordlova har reglar om nydyrking av myr, jf. § 10 og §§ 11 (ikkje i kraft).
 - Skogbrukslova og forskrifter.
- Andre verkemiddel: Restaurering av myr, avgiftssystem m.m.



Bit for bit nedbygging:

- Kommuneplanar ofte svakt styringsgrunnlag.
- Plikt til reguleringsplan ved «større bygge- og anleggstiltak», jf. § 12-1.
- Private planforslag skal følgje opp «hovudtrekk og rammer» i kommuneplanen sin arealdel, jf. § 12-3 tredje ledd.
Men siste plan går først, jf. § 1-5.
- Prosessen blir viktig, men er ikkje særleg retta mot nedbygging av verdifullt areal, som t.d. ikkje krav sakshandsaming og eventuelt KU ved bustad og hyttefelt som er under **15 daa**, jf. forskrift og rettleiar.



Auka statleg styring og kontroll. Godt nok?

- **Kva er ei «nasjonal» eller regional interesse?**
 - Statleg styring gjennom motsegn, jf. § 5-3 første ledd, «nasjonal- eller vesentlig regional betydning».
 - Sterkare styring gjennom regelverk om motsegn, nasjonale forventningar og SPR, Klima § 4.3.
- **Sivilombodet** strammar grepet særleg om prosesskrav, jf. t.d. SOM 2022-1374, 1377, SOM-2022-3102
- *Bør vi ha reglar som liknar meir på byggjeforbodet i 100-metersbeltet?*



Lovendringar på gang:



- Stortinget (sak Innst. 2 S (2022-2023, vedtak 108) ber Regjeringa leggje fram forslag om forbod mot nedbygging av myr.
- Oppdrag fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet om utredning av forbud mot nedbygging av myr, 16. mars 2023. Frist: 1.12.2023.
- Grunnlagsmateriale etter oppdragsbrev 5.7.2021 og 21.1.022, levert Klima- og miljødepartementet, 29.06.2022.



Aktuelle nye rettslege verkemiddel:

- 1) **Forbod** mot bygging på myr (kvar, type myr, aktuelle tiltak, unntak, osv)

- 2) **Tydelegare prosesskrav: (styrer også utbyggjar over på andre areal)**
 - Tydeleggjering av staten sine forventningar for arealplanlegging.
 - Sterkare føringar i saker om motsegn
 - Skjerpning av krav til KU, med t.d. *lågare terskel* for KU ved nedbygging av myr, men også med krav til vurdering av klimagassutslepp og klimarekneskap (innhald).

- 3) Auke **kunnskapsnivået**

Andre verkemiddel: t.d. avgift, tilskot m.m.



Spanande prosess:

- **Endringer vil:**
 - Positive verknader for klima og naturmangfald.
 - Reduserer høve til å realisere utbyggingsprosjekt.
 - Føre til risiko for auka press på andre areal, som t.d. jordbruksareal og skog.
- **Er slike lovendringer innafor overordna rettslege rammer?**
 - Sml. diskusjonar ved innføring av byggjeforbod av 100-meterbeltet i ved mellombels lov av 25. juni 1965 nr. 5 og Høgsterett i Rt. 1970 s. 67, Strandlovdommen.
 - Grunnlova § 105.
 - EMK P1-1.

- Alle illustrasjonsfoto henta frå <https://unsplash.com/s/photos/paragraf>



Takk for merksemda